

Aştîya komelkî, bi aştîya ziwanan mumkun o

Bêguman û şik mîrasê kultur û tarîxê merdimeyîye nê rojan ra ziwana ardo. Komeleyan yew dem ra pey goreyê ziwane xo nasnameyê xo awan kerdê. Ziwanan her tim dînamîgê tewro avzel o nasnameyê kollektîfî bîyê. Yew şar ziwane dayîka xo ra eke mehrûm bimano do krîzê nasnameyî reyde rî bi rî bimano. Ferasetê dewleta neteweyîye de bêguman nasnameyo berz û merkezîyîye est o. Qirkerdişê etnîk û dînî yê bi pergalî, rîyê nê ferasetî ser o vejîyayo werte.

Tarîxê şîdetê sistematîkî seserra 20ine yo, tarîxê Tirkîya de hedefê şîdetî yê esasî de yew kurd ya bîn zî kurdkî bîyo. Bi endazyarîya komelî, ziwana, kultur û folklorê kurdkî ame qedexekerdene û ame waştene ke binê kremasyonê tirkperestî de bihelîyo. Bi destê serdestê dewlete yê netewîye bi armancê “veşnayîşê ocaxî yê binê behrî de” seserrêk çin kerd. Hetê ziwane kurdkî çi heyfo ke ziwane binê politîkayê asîmîlasyonî ra nasîbê xo girewtê.

Goreyê UNESCO'yî Tirkîya de 18 ziwane binê telûkeyê çinbîyayîşî de yê, 3 ziwane zî bi qestî ameyî çinkerdene. UNESCO bi rayîrê îlankerdişê “Roja Ziwane Dayîke ya Dinya” waşt ke bal bianco ziwane ke binê telûkedeyî yê û ard vîr ke ziwanan berpîrsîyarîya hembar a merdîmeyîye de ya.

Ewro welatê ma de verê çimê tarîxî de ziwane Ubihkî, Mlahso û Yewnankîya Kapadokyayî vînî bîyê. Hewna rewşa ziwane Osetkî, Çerkezki, Romanckî, Ermenkîya Rojawanî, Hemşînkî, Lazkî, Yewnankîya Pontusî, Abazakî, Suretkî qet weş nîya. Her ke şona lehçeya Kurdkî ya Kirmanckî/Zazakî zî binê telûkedeyî ya û tikey menda ke bikewa goristanî.

Rojhîlato Mîyanên de awa cuyaye paradîgmaya Birêz Abdullah Ocalan a “Merdimo bêziwan, merdimo merde yo” ya. Seba têhetardişê şaran û ziwanan bitelûkeyî ra xelesnayene ser o ganî bi lezî paradîgmaya zafziwanî, zafnasnameyî, cuya de wa sereke biba.

Ma hewna veng danê ke zafziwanî û zafnasnameyê ma ,temînatê aştîya komelkî û pîya cuyayîşê ma yo. Bingeya estbîyayîşê aştî, yewperestî ra nê girêda ya, girêdaya zafrengîni ya. No ser ma aşkera vanê ke “Rayîrê aştîya komelkî, aştîya ziwani ra vîyareno”. Seba tesîsê aştîya komelkî, ganî verê heqê bi ziwane dayîke yê perwerdeyî heme astîgîyê qanûnî bêrê wedartene û seba ke bi nê ziwanan warê pêroyî de xizmet bêro dayene ser o lazimeya azadîya ziwani û temînatê qanûnê bingeyîye est a.

Ma soz danî ke na pêvajo de Roja Ziwane Dayîke ya Dinya, do biaçarnî roja hetkarîdayena yewbînan û têkoşînî. Bêrê goristanê ziwanan ma biaçarnî baxçeyê ziwanan. Ma seba ke aştîya komelkî binê temînatî bigê, no ser ganî ma mabênê ziwanan de aştîye tesîs bikerê.

Biciwo Heqê Ma yê Ziwane Dayîke! Biciwo Têkoşînê Netewîye ya Demokratîka ma yê Zaf Ziwani û Zafkulturî!

Komîsyonê Ziwana, Kultur û Hunerî yê Partîya DEMî

21 Sibata 2025